

Борис БАБЕНКО,

кандидат технічних наук, доцент,
науковий співробітник відділу дослідження проблем
організації боротьби з митними правопорушеннями,
Науково-дослідний центр фіскальної політики
Університету ДФС України, м. Хмельницький

ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ПЕРЕМІЩЕННЮ ТЮТЮНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН

Стаття присвячена результатам дослідження шляхів формування системи протидії незаконному переміщенню тютюнової продукції через митний кордон, в період з другої половини 17 століття по 2018 рік, в інтересах захисту економічної безпеки держави.

Практична значимість отриманих результатів дозволить Державній фіскальній службі України (далі – ДФС), продовжити систематизацію шляхів протидії незаконному переміщенню тютюнової продукції через митний кордон, в інтересах подальшого посилення економічної безпеки держави.

Ключові слова: тютюнова продукція, економічна безпека, митні порушення, контрабанда, попередження, корчемні команди, варти, стражі, митні органи, досвід боротьби (припинення) незаконного ввозу (вивезення) тютюнової продукції, законодавство.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Серед процесів реформування економічних та організаційних процесів в державі, мають місце відносини, які впливають і на процеси вдосконалення діяльності ДФС [1–3]. Зокрема, серед заходів цього процесу, з часу існування Київської Русі як держави і до приєднання України до Міжнародних конвенцій «Про спрощення і гармонізацію митних процедур», «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення», який завершується прийняттям чинного «Митного кодексу України», які значно спростили митні процедури. Так, на забезпечення економічної безпеки України, сьогодні перед ДФС стоять завдання з посилення боротьби з запобігання та протидії незаконному переміщенню тютюнової продукції через митний кордон України та у пунктах пропуску [4, ст. 544]. Тому, незважаючи на бурхливий перебіг історичної долі українських земель в

період з IX ст. по 20 роки XX ст., історіографи стверджують незаперечну спадкоємність традицій охорони митних кордонів у населення цих територій, яка пов'язана з історією удосконалення процесів з запобігання та протидії незаконному переміщенню тютюнових виробів через кордони держави, законодавчого забезпечення митної політики та митної справи, на різних історичних етапах їх розвитку [5–6].

Вочевидь, дана проблема потребує оперативного та адекватного вирішення, зокрема, **метою дослідження** є розробки нових та удосконалення чинних механізмів запобігання та протидії незаконному переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів, що, власне, й обумовлює актуальність даного дослідження.

Головні теоретичні та практичні аспекти реалізації митного контролю та заходів з запобігання та протидії незаконному переміщенню тютюнової продукції через митний кордон їх впливу на забезпечення економічної безпеки держави обґрунтовані у працях вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема таких як: Волошин В. І., Джиджора І. М., Єременко М. А., Каленський М. М., Коваленко В. В., Крисоватий А. І., Молдован Е. С., Марко С. І., Настюк В. Я., Слабченко М. Є., Турчин Ю. Б., Тюріна Н. М., Хома В. О., Ченцов В. В., Шапошников П. П., Чубатий В. Д., Царенко В. І. та інші.

Виходячи з отриманих результатів здійсненого наукового дослідження, за темою «Історичні засади формування системи протидії незаконному переміщенню тютюнових виробів та сировини через митний кордон» Київської Русі-України, характерних особливостей її митної справи та митної політики на різних етапах розвитку держави, відповідно до запропонованої автором періодизації, встановлено, що саме у цей період:

на нормативно-правовому рівні тютюн закріпився як предмет контрабанди (далі – КБ), так як номенклатура КБ-х товарів залишалася в основному незмінною, у тому числі і тютюнової продукції, а сама КБ ставала більш кваліфікованою, а дії контрабандистів були більше витонченими і зухвалими, що підштовхувало систему митного регулювання держави:

змінювати підходи до ролі митної політики, з запровадженням протекціонізму, що мало свої негативні та позитивні моменти, які у поєднанні з нечіткістю тогочасної нормативної бази та недосконалим законодавством, були спрямовано тільки на покарання, виключаючи попередження митних порушень, зокрема КБ, що серед іншого, сприяло і розквіту цього небезпечного явища;

постійно переглядати норми запобігання такої діяльності, у тому числі силами прикордонної варти – прикордонного нагляду, корчемних команд (корчемних страж), крім справляння акцизу, яка присікала таємне виготовлення, перевезення, незаконний продаж акцизних предметів, з веденням обліку з «за писанням упійманих»;

здійснювати оптимізацію системи митних установ, як відповідь на стрімке розширення КБ – і активності (у першому десятилітті 18-го ст.);

визначати єдині вимоги до: кандидатів на державну службу; заохочень та покарань; організації системи митної освіти;

впроваджувати дізнання по фактах КБ тощо;

посилювати централізацію та контроль за діяльністю митних установ;

використовувати технічні засоби та службових собак.

Слід зазначити, що поряд з ростом числа і різноманітністю прийомів приховування товарів: зростав і професіоналізм митників; накопичувався досвід стосовно припинення спроб незаконного ввезення та вивезення товарів; удосконалювалося митне законодавство – формувалася система захисту економічних інтересів держави; підвищувалася якість заходів стосовно здійснення митного контролю (далі – МК) та припинення КБ; у відповідь на вживані заходи, удосконалювалися і хитрощі контрабандистів.

Звичайно ж способів укриття тютюнової продукції було безліч, але кожен розкритий випадок збільшував досвід прикордонної варти, а нові підходи стосовно припинення КБ-го промислу закріплювалися в митних статутах 1892, 1904 та 1910 рр. І хоча нормативно-правове забезпечення з запобігання та протидії КБ на теренах України, котра на межі 18–19 ст. входила до складу

Російської Імперії, були доволі прогресивним та потужним, а превентивно-каральні заходи були різноплановими, але обсяги КБ не скорочувалися.

Оцінюючи місце, роль та доцільність створення системи боротьби КБ, в аналізованому історичному періоді, автор дійшов висновків, що діяльність корчемних варт (страж), митної та прикордонної охорони націлювалися, перш за все, на виконання завдань захисту економічних інтересів держави, припинення незаконного переміщення акцизних товарів (у т. ч. і тютюнової продукції) як всередині країни, на кордоні та в прикордонних районах, зокрема, з 1925 р. «Будь-яке переміщення через державний прикордонну смугу ..., крім митних установ або через такі, але з приховуванням від МК, визнавалися КБ» (стаття 259 союзного Митного статуту). А утім з кінця 20-х – 30-тих років діяльність митної служби була зведена лише до контролю і пропуску товарів, вантажів і пасажирів, але досвід боротьби з КБ у цьому періоді, особливо цінний і в наші дні, для успішного вирішення завдань з боротьби з незаконним переміщенням тютюнової продукції, що зобов'язує нас передбачати своєчасне реагування на зміну кон'юнктури та вжиття заходів щодо економічної захисту кордонів, так як у ці роки КБ залишалася одним із провідних видів економічної злочинності.

З отриманням незалежності Україною діяльність Митної служби базувалася на чинній системі митного права, яка мала дві ключові функції – регулюючу й захисну, які були однаково важливими для розвитку економіки країни, а також для забезпечення розумного балансу основних функцій митниць, які реалізовувалися високо професійними митниками, вірних митним традиціям. В подальшому, правові засади діяльності ДФС визначалися Указом Президента України, зокрема і від 12.05.2011 № 582/2011 «Про затвердження Положення про Державну митну службу України» (п.п. 3.3, 4.7–4.8), основним лейтмотивом якого стало посилення боротьби з незаконним переміщенням підакцизних товарів через митний кордон України, а ефективними інструментами з запобігання та протидії незаконному їх переміщенню був чинний Митний кодекс України, зокрема, його норми було наближено до

світових та європейських вимог, а «запобігання та протидія КБ та боротьба з порушеннями митних правил (далі – ПМП) на всій митній території України, стали одним з основних завдань ДФС. Таким чином, на той момент КБ тютюнової продукції відносили до одного з тих злочинів, яка зазнала численних змін і брала початок від незаконного переміщення її, через митний кордон держави та з приховування від МК, в тому числі і з використанням спеціальних тайників або інших хитрощів, які ускладнювали їх виявлення, зокрема: з приховування у пустотах і порожнинах транспортних засобів, ємностях багажу; шинах коліс і між колесами автомобілів, за внутрішньою обшивкою вагонів, літаків, вертольотів, у тюках вовни і бавовни, в порожнечках, створених при складуванні лісоматеріалів, металопрокату, контейнерів, під виглядом продуктів харчування, в пакетах з будівельною сумішшю, у лісоматеріалах тощо; з використання нових способів та засобів нелегального переміщення через митний кордон тютюнових виробів – спеціальних плавзасобів; дронів, катапульт; поданням митному органу підроблених документів, недійсних, отриманих незаконним шляхом, або які містять недостовірні відомості, або які відносяться до інших товарів і транспортних засобів, а також документів, які відносяться до інших товарів і транспортних засобів; шляхом: недекларування або недостовірного декларування товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України; незаявлення за встановленою формою достовірних відомостей або заявлення недостовірних відомостей про товари, транспортні засоби та їх митний режим тощо.

В подальшому, незважаючи на те, що тютюн завжди фігурував як засіб задоволення та «підтримки життя», тютюнову продукцію було виключено з переліку предметів злочину КБ товарів (за результатами декриміналізації 201 статті КК України), а Україна стала вважатися державою (у переліку країн), з якої надходила значна кількість КБ-ї тютюнової продукції як одну з актуальних загроз і її економічної безпеки [2]. Відомо (мал. 1), що найбільше збільшення надходжень до бюджету держави акцизного податку в розрізі видів

підакцизних товарів у 2017 році, порівняно з 2016 роком, відбулося за рахунок реалізації тютюнових виробів (7,5 млрд. грн.), а з урахуванням того, що з 01.01.2017 були збільшені ставки акцизного податку на 40 %, обсяги з реалізації тютюнових виробів в Україні скоротилися на 10,6 % (у 2017 році мінімальна ставка акцизу на 1000 сигарет становила: в Україні складала 20 євро, а в ЄС 90 євро). Зокрема, у світовій практиці акцизний податок, і на сьогодні, є одним із основних бюджетоутворюючих податків та інструментом держави для скорочення чисельності споживачів тютюнових виробів.

Рис. 1. Динаміка надходжень акцизного податку на відповідні види товарів у 2016 та 2017 роках

Примітка: джерело складено автором [3]

Очевидно, що «удосконалені» нормативно – законодавчі зміни, негативно позначилися і на інтересах держави, що призвело до недоврахування відповідних сум акцизних зборів, а незаконне переміщення тютюнової продукції поза митний контроль становило високий рівень економічної безпеки. Зокрема, і на сьогодні, втрати бюджету від КБ досягають 4 мільярдів доларів на рік, яка здійснюється, шляхом: оформлення вантажних автомобілів як порожніх, хоча насправді вони заповнюються коштовними товарами; перетину кордону великою групою осіб (так званих «піджаків»), яка частинами переносить партію товару в якості ручної поклажі; підміни документів на товар, що робить його дешевше реальної вартості; використання так званого «шостого» методу розрахунку митної вартості, який є найменш визначеним і дозволяє приховувати «сірий» імпорт; використання офшорних компаній, коли

через симуляцію порушень і подальше рішення суду нібито повертають товар, хоча насправді імпортують його тощо.

Висновки. Тому, і на сьогодні незаконне переміщення тютюнових виробів та сировини через митний кордон залишається одним із провідних видів транснаціональної економічної злочинності, яка підвищує суспільну небезпеку, оскільки посягає на встановлений порядок переміщення через митний кордон, у тому числі і тютюнової продукції, завдає збитків економіці держави, сприяє розширенню тіньового сектору економіки, а в окремих випадках поєднується з учиненням інших тяжких злочинів.

Враховуючи зобов'язання України, зокрема відповідно до «Угоди про асоціацію між Україною та ЄС», автором запропоновано шляхи з посилення цієї діяльності, які в подальшому стануть одним з важливих напрямів в діяльності ДФС, у тому числі і з питань своєчасного запобігання та протидії таємному безмитному переміщенню тютюнової продукції через митний кордон України, за умови приведення нормативно – законодавчої бази України до вимог митного законодавства ЄС, зокрема за рахунок:

негайного приєднання (ратифікації) України до «Протоколу про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами» та реалізації комплексу заходів, передбачених цим «протоколом»;

виконання вимог Директиви Ради Європейського Союзу 2011/64/ЄС та статті 352 «Угоди про асоціацію між Україною та ЄС», які передбачають співробітництво у боротьбі з контрабандою підакцизних товарів та пришвидшення ставки акцизного податку на тютюнові вироби до мінімального рівня, діючого в Євросоюзі. Водночас, в зв'язку з необхідністю підвищення рівня акцизів на тютюнові вироби до рівня ЄС, не допустити скорочення виробництва тютюнової продукції в Україні;

забезпечення виконання зобов'язань, передбачених міжнародними договорами України з питань державної митної справи – активізації розвитку міжнародного митного співробітництва ДФС;

доповнення ч. 1 ст. 201 КК України, предметами злочину як тютюнова продукція, так як відсутність кримінальної відповідальності за «товарну» контрабанду унеможливує проведення оперативно – розшукової діяльності та здійснення ефективні розвідувальних заходів у прикордонній зоні, з метою збору додаткових агентурних відомостей;

внесення відповідних змін до Митного кодексу України стосовно унормування обсягів кількісних обмежень на імпорт підакцизних товарів, а саме тютюнових виробів;

провадження в пунктах пропуску сучасних і єдиних підходів до заходів щодо поглиблення інтеграційних процесів в сфері митної справи – формування єдиної митної території та загальної системи митного регулювання;

уніфікації митних законодавств і технологій митного контролю;

запровадження єдиних митних режимів та цілісної системи з запобігання та протидії незаконному переміщенню тютюнової продукції;

не допущення процесів гальмування та толерування постачальникам контрабандних сигарет в Європу;

створення: спеціалізованих контролюючих і правоохоронних структур, на які буде покладатися і дозвільна діяльність стосовно ввезення та торгівлі насінням тютюну; підприємств з його переробки, придбання та продажу тютюнових виробів через державні закупівлі тощо;

відродження тютюнництва в Україні, що дозволить забезпечити тютюнову сировинну незалежність державі;

продовжити удосконалювати організаційні заходи стосовно контролю за виробництвом тютюнової продукції, що в подальшому полегшить виявлення контрабанди сигарет та дозволить зменшити її рівні, за умови фронтального використання спеціальних систем відстеження руху кожної партії тютюнової продукції, починаючи з процесу виробництва і до її отримання споживачем, з забезпеченням ідентифікації товару тощо;

створення мобільних груп з протидії порушенням митного та податкового законодавства, а також виявлення та припинення фінансових порушень,

озброєних високотехнологічним обладнанням, транспортними засобами, зброєю, програмно-інформаційними комплексами та засобами зв'язку, що дозволить ефективно виконувати обов'язки з захисту економічних інтересів держави;

облаштування митних кордонів (пунктів пропуску):

сучасним інформаційно-телевізійним обладнанням;

удосконаленими технічними засобами митного контролю – удосконаленого мобільного рентгенотелевізійного устаткування та використання службових собак тощо;

залучення компетентних фахівців, «забезпечених» відповідною підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації у вищих навчальних закладах іншого галузевого підпорядкування (за державним замовленням) та у спеціалізованому митному органі ДФС з питань підвищення кваліфікації фахівців та кінологічного забезпечення; освітньо-професійні програми підготовки та підвищення кваліфікації, яких будуть відповідати вимогам цієї діяльності, з забезпеченням умов практичного формування ключових компетенцій фахівців відповідних підрозділів та кінологічного забезпечення, зокрема і за умови:

що, значна увага буде приділена переходу від простого формування знань і умінь (принцип трансляції знань) до компетентнісного підходу, оскільки його реалізація буде базуватися на розумінні того, що прогрес людства залежить, перш за все, від рівня розвитку особистості;

впровадження в навчальний процес авторської моделі «Інтерактивної симуляції процесу формування ключових компетенцій фахівців, на яких буде покладатися здійснення завдань, з запобігання та протидії таємному безмитному переміщенню тютюнової продукції», що максимально наблизить професійне навчання до практичної їх діяльності [7–9].

Таким чином, наукова новизна отриманих результатів пов'язана з дослідження шляхів формування системи (концепції) протидії незаконному переміщенню тютюнової продукції через митний кордон, в інтересах захисту

економічної безпеки держави, зокрема відповідно до запропонованої автором періодизації, а історія митної справи досліджена як процес, як об'єктивне явище, яке тісно пов'язано з розвитком економіки і соціальної сфери держави і її міжнародними торговими зв'язками.

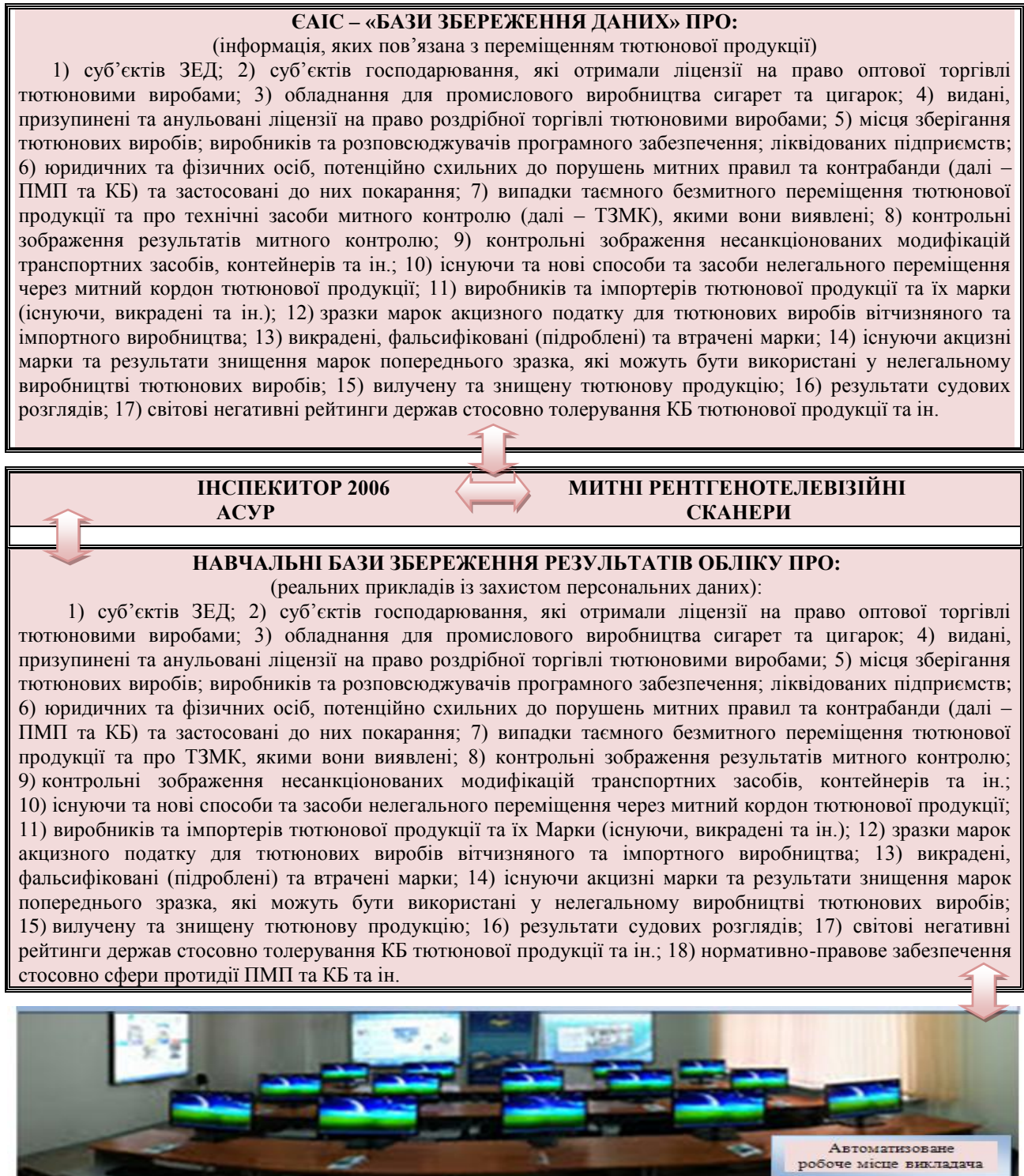

Рис. 2. Модель «Інтерактивної симуляції процесу формування ключових компетенцій фахівців відповідних підрозділів та кінологічного забезпечення ДФС, на яких буде покладатися здійснення завдань, з запобігання та протидії таємному безмитному переміщенню тютюнової продукції»

Примітка: джерело складено автором

Зокрема саме у цей період, тютюн закріпився на нормативно-правовому рівні як предмет КБ, який зазнав численних змін і брав початок від незаконного переміщення її, через митний кордон держави та з приховуванням від митного контролю, в тому числі і з використанням спеціальних тайників або інших хитрощів, які ускладнювали їх виявлення.

Тому, і на сьогодні незаконне переміщення тютюнових виробів та сировини через митний кордон залишається одним із провідних видів транснаціональної економічної злочинності, яка підвищує суспільну небезпеку, оскільки посягає на встановлений порядок переміщення через митний кордон, у тому числі і збитків економіці держави, сприяє розширенню тіньового сектору економіки, а в окремих випадках поєднується з учиненням інших тяжких злочинів. Практична значимість отриманих результатів:

полягає в тому, що вони можуть бути використані у процесі подальшої стандартизації сфери здійснення митного контролю та митного оформлення, зокрема, у і практичній діяльності – основних департаментів апарату ДФС, територіальних органів; Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС; Департаменту кадрової політики та роботи з персоналом;

дозволить ДФС: більш передбачено організувати та здійснювати заходи цієї діяльності, з поглибленням співпраці ДФС з міжнародними митними органами та навчальними закладами з питань стандартизації та уніфікації підготовки та підвищення кваліфікації фахівців, які потребують особливої множини знань, вмінь та поведінки під час організації та здійснення заходів цієї діяльності, які можуть бути досягнуті лише завдяки більш професійному підходу до управління розвитком та кар'єрним ростом особового складу митних органів;

дозволить ДФС, отримувати суттєві переваги стосовно забезпечення позитивного впливу на умови здійснення митної справи та учасників ЗЕД.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі. На сьогодні, ДФС продовжує реалізовувати прагнення України до інтеграції у світовий та

європейський економічний простір і значною мірою сприяє приведенню українського законодавства у відповідність до загальновизнаних світових норм, активізує міжнародні контакти у митній сфері, відновлює довіру до митних органів та продовжує посилювати відповідальність за своєчасне запобігання та протидію таємному безмитному переміщенню тютюнової продукції через митний кордон України, яке і сьогодні завдає збитки економіці держави, при цьому найбільша активність спроб незаконного переміщення сигарет зберігається в пунктах пропуску (63 %).

Тому, подальші наукові розвідки автора будуть направлено на вивчення зарубіжного досвіду застосування механізмів запобігання та протидії митним правопорушенням, предметом котрих є тютюнова продукція та розробку концепції формування компетенційного потенціалу фахівців, як поєднання певних характеристик (ключових компетенцій) для забезпечення стабільної протидії незаконному переміщенню тютюнової продукції через митний кордон.

Список використаної літератури

1. Про основи національної безпеки України. Закон від 19.06.2003 № 964-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (дата звернення: 15.05.2018).
2. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом у 2017 році. URL: https://eu-ua.org/sites/default/files/imce/layout_16_02_final.pdf (дата звернення: 08.06.2018).
3. Звіт роботи Державної фіскальної служби України за 2017 рік. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html> (дата звернення: 11.05.2018).
4. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI (редакція станом на 04.04.2018). URL: zakon.rada.gov.ua/go/4495-17 (дата звернення: 18.04.2018).
5. Кисловський Ю. Г. Історія митниці держави російської. URL: <http://www.library.fa.ru/files/Kislovsky.pdf> (дата звернення: 07.10.2017).
6. Енциклопедія історії України: Т. 6. Митна справа. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?> (дата звернення: 15.05.2018).
7. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення: 15.11.2017).
8. Бабенко Б. І. Випереджаюча професійна підготовка валідаторів - шлях до визнання результатів процедур пост – митного контролю. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: педагогічні науки. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2018. № 1(75) С. 6–25.
9. Бабенко Б. І. Заявка про реєстрацію авторського права на літературний твір наукового характеру: «Інтерактивна модель симуляції процесу формування ключових професійних компетенцій/компетентностей уповноважених осіб, діяльність, яких

пов'язана з реалізацією нових повноважень стосовно здійснення прискорених митних процедур валідації результатів пост-митного контролю» (реєстрац. № 79296 від 23.05.2018).

Рецензент – доктор юридичних наук, доцент Зьолка В. Л.

Бабенко Б. И. Принципы формирования системы противодействия незаконному перемещению табачной продукции через таможенную границу

Статья посвящена результатам исследования путей формирования системы противодействия незаконному перемещению табачной продукции через таможенную границу, в период со второй половины 17 века по 2018 год, в интересах защиты экономической безопасности государства. Практическая значимость полученных результатов позволит Государственной фискальной службе Украины, продолжит систематизацию путей противодействия незаконному перемещению табачной продукции через таможенную границу, в интересах дальнейшего усиления экономической безопасности государства.

Ключевые слова: табачная продукция, экономическая безопасность, таможенные нарушения, контрабанда, предупреждение, корчемные команды, стражи, стражи, таможенные органы, опыт борьбы (прекращения) незаконного ввоза (вывоза) табачной продукции, законодательство.

Babenko B. Principles of Formation of the System of Counteraction to Illicit Movement of Tobacco Production Across the Customs Border

The article is dedicated to results of investigation of the ways of formation of the system of counteraction to illicit movement of tobacco production across the customs border during the period from the second half of the 17th century to 2018 for the benefit of protection of the state economic security.

The scientific novelty of the obtained results is connected with the investigation of the ways of formation of the system of counteraction to illicit movement of tobacco production across the customs border for the benefit of protection of the state economic security, in particular according to the periodization proposed by the author, and the history of the customs affairs is investigated as a process, as an objective phenomenon which is closely connected with development of economy and social sphere of the state and its international trade relations. In particular, just during this period tobacco consolidated at the legal and regulatory level as a CB (contraband) article which has undergone numerous changes and originated from its illicit movement across the state customs border and concealment from customs control as well as with use of special hiding places or other cunning which complicated their detection. Therefore, for today illicit movement of tobacco products and raw materials across the customs border also remains one of the leading types of transnational economic crime which increases public danger as it encroaches on the established order of movement across the customs border including damage to the state economy, facilitates expansion of shadow economy, and in some cases combines with commission of other serious crimes.

The specified conclusions give an opportunity to affirm that timely prevention and counteraction to secret duty-free movement of tobacco production across the customs border of Ukraine is one of the important directions of the SFS (State Fiscal Service) activity. In this regard, the author has proposed ways to intensify this activity.

The practical significance of the obtained results: consists in the fact that they can be used in the process of the further standardization of the sphere of fulfilling customs control and customs clearance, in particular, in practical activity of the main departments of the SFS machinery, territorial bodies; Department of Specialized Training and Cynological Provision of the SFS; Department of Personnel Policy and Personnel Development. It will allow the SFS: to organize and carry out measures of this activity more predictably, with deepening of collaboration of the SFS with international customs authorities and educational institutions regarding standardization and unification of training and professional development of experts who need a special set of knowledge, skills and behavior during organization and carrying out measures of this activity which can be achieved only thanks to more professional approach to management of development and career advancement of staff of customs authorities; it will allow the SFS to get essential advantages as to ensuring positive influence on conditions of carrying out the customs affairs and FEA (foreign economic activities) participants.

Key words: *tobacco production, economic security, customs offences, contraband, prevention, tavern teams, guards, watchmen, customs authorities, experience of struggle (stopping) against illicit import (export) of tobacco production, legislation.*